

Бүхү ороноудай пролетариар, нэгдэгтү!

БҮРЯД УНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОММУНИСТИЧЕСКОЕ ПАРТИИ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана № 286 (15008) 1978 оной декабрийн 15. пятница Сэн 2 мүнэн

ОССИН АЖАЛАЙ ДОРЮУН ДАБШАЛТА

РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сессии

Федерацийн ажалдаа зохон байгуулы аж-
гдээр эдэхи абхасаар нэгдэрхэй. Эдээр пар-
ХХУ сээдэй тодорхойлон социально-экономиче-
программы бодото дээрн бодуулын түлөө бүхү
РСФСР-эй ЦК-тай ноябрийн (1978 оной) Пленумэй
бэрнүүд тэрэн дээр КПСС-эй ЦК-тай Генер-
секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиу-
м түрүүлгш Л. И. Брежневэй хэлээн үгэ,
Хүнэтэ нүхэдүү, таанада элүүр нхэ, зол жаргал-
тай байхметнай, сааһаа ажалай илалтанууды туйла-
хметнай үнэн зүрхнөө хүснэб.

НОВЫЕ, К. У. ЧЕРНЕНКО, П. Н. ДЕМИЧЕВЫЕ,
В. В. КУЗНЕЦОВЫЕ, М. С. СОЛОМЕНЦЕВЫЕ, Н. А.
ТИХОНОВЫЕ, И. В. КАПИТОНОВЫЕ, И. В. ДОЛ-
ГИХ, М. В. ЗИМЯНИНОВЫЕ, Я. П. РЯБОВЫЕ, Р. В.
РУСАКОВЫЕ, М. С. ГОРБАЧЕВЫЕ депутатууд болон
айлшад хууриһаа бодож, нэрэмэ, удаан алыга таша-
гануудаар утга.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлгш депутат В. А.
КОТЕЛЬНИКОВ сессии нээб.
Сессинүүдэй хоорондохи үе соо наһа барабан депута-
тууд А. В. Гелованин, Р. Т. Косоплетников,
К. Н. Косовский, И. И. Сивинский дурасхаалы сес-
сидэ хабаадагдх хууриһаа бодож өһоло.
Шанэр хунтагадан депутатууд В. П. Трубинский,
А. Г. Шумейкин, В. М. Шабонов, Н. З. Миланский,
А. Н. Натесов, И. Т. Синегубов, А. В. Вакуйкин
этигэмжтэ түлөөлгүнүүдэй мэдэрхэ тухай Мандатна
комиссини элидхэл туһаа тогтоол баталан абаа.
Депутатууд сессини зүблэхэ айлме, тэрэнэ хүдэлмэ-
рини гуримы нэгэн дуугаар баталаа.
Сессини зүблэхэ айлдэ нимэ асуудалнууд табидаба:

1. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гешүү-
дые хунтага тухай.
2. РСФСР-эй 1979 оной экономика ба социальна
хүгжэлтын Гүрэнэй түсэб тухай, РСФСР-эй 1978 оной
экономика ба социальна хүгжэлтын Гүрэнэй түсэбэй
дүүргэлтын ябаса тухай.
3. РСФСР-эй 1979 оной Гүрэнэй бюджет тухай, РСФСР-
эй 1977 оной Гүрэнэй бюджетэй гүйсэдхэл тухай.
4. «Түүхын болон соёлтой наһагинууды сахна хам-
гаалха ба хэрэглэхэ тухай» РСФСР-эй Хуулин проект
тухай.
5. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуу-
дые баталха тухай.
Зүблэхэ айлдэ нэгдэхэ асуудалаар РСФСР-эй Вер-
ховно Соведэй Президиумэй Түрүүлгш депутат М. А.
Яснов үгэ хэлэ. Тийхэдэ РСФСР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй гешүүд депутатуд Н. А. Захаровы,
К. М. Зубовы, В. И. Лакомовы, Ю. А. Овчинниковы,
Л. В. Плотниковы, Е. Н. Сабинины хунтага гэнэн ду-
радала оруулх.

Энэ гайхамшаг амжалтаар дашарамдуулан, таанадые
үнэн зүрхнөө амаршалаа. «Эрдэнэт» хадаа Советскэ
Союзай, Монголой Ардай Республиккын хоорондох аха
дүүгэй харилсаа холбоной хэрэгтэ зохон байгуулы
хүснэ элбэг экээр дэлгэн гаргаһан хани барисаан, ин-
тернационализмын ёһо заншалуудай бодото шэнэ бэс-
лэл, үргэлжэлэл болоно. Манай ардуудай, ороноудай,
партинуудай харилсаа холбоной бүхү талаараа хүг-
жэлгэ, гүнзгүргэлгэ—социализм болон коммунизм бай-
гуулаха программинууды бодото дээрнэ, хурдан түргэ-
нөөр бэсүлүгын хэрэгтэ туһа хүргэжэ байгаа эршэ хү-
снэй баян булаг мүн.

Ашагта малтамал шанаржуулха «Эрдэнэт»
гэжэ Совет-монгол хамтын комбинатай
барилгада хабаадагшадта

Хүндэтэ нүхэдүү, ханинар!

Ашагта малтамал шанаржуулха «Эрдэнэт» гэжэ ком-
бинатай түрүүшн ээлжнэй барилгы таанар болзорхоо
урд ашагдалаа оруулха. 1978 оной ехэ амжалтаар
дүүргэжэ байнат. Мүнөө сагай эгээн хани техникээр
зэвсэглэгдэн, хүсн түгэдээр предприняти эртэ урдын түү-
хэтэй Монгол ороной газар дайда дээрэ урган бодоб.
Тэрэнэй зэргэлдэ, хэдэн арбаад мянган хүнүүдэй ажа-
нуула, ажаллада аятай зохид шэнэ горол баригдаа.
Эдэ бүгдэ хадаа манай хоёр ороной — Монголой Ар-
дай Республиккын, Советскэ Союзай хүдэлмэршэдэй,
проект табишадтай, хабаргагшадтай, инженерүүд бол-
он техникүүдэй хамтын, эмхидэл түгэс ажааар бүтэ-
дэб.

Энэ гайхамшаг амжалтаар дашарамдуулан, таанадые
үнэн зүрхнөө амаршалаа. «Эрдэнэт» хадаа Советскэ
Союзай, Монголой Ардай Республиккын хоорондох аха
дүүгэй харилсаа холбоной хэрэгтэ зохон байгуулы
хүснэ элбэг экээр дэлгэн гаргаһан хани барисаан, ин-
тернационализмын ёһо заншалуудай бодото шэнэ бэс-
лэл, үргэлжэлэл болоно. Манай ардуудай, ороноудай,
партинуудай харилсаа холбоной бүхү талаараа хүг-
жэлгэ, гүнзгүргэлгэ—социализм болон коммунизм бай-
гуулаха программинууды бодото дээрнэ, хурдан түргэ-
нөөр бэсүлүгын хэрэгтэ туһа хүргэжэ байгаа эршэ хү-
снэй баян булаг мүн.

Хүндэтэ нүхэдүү, таанада элүүр нхэ, зол жаргал-
тай байхметнай, сааһаа ажалай илалтанууды туйла-
хметнай үнэн зүрхнөө хүснэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ээлжнээсэ за-
сэдани декабрийн 13-да боложо, РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай
Верховно Соведэй юһэдэхи сессин болохо байхантай хол-
боотой асуудалнууды абышан хэлсэ. Сессини зүблэхэ айл-
мэ, хүдэлмэрини гурим тухай дурасхаалууды Президиум хэрэ-
жэ үзэб.

Тэршэлэн РСФСР-эй 1979 оной экономика ба социальна
хүгжэлтын Гүрэнэй түсэб, 1978 оной түсэбэй дүүргэлтын
ябасы, РСФСР-эй 1979 оной Гүрэнэй бюджет, РСФСР-эй
1977 оной бюджетэй гүйсэдхэл тухай тоосоо дэб дээрэ хэ-
ража үзэһэн РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэлэлгын-бю-
джетнэ ба бусад сэг үргэлжин комиссинуудай хүдэлмэрини
дүүргэлтэ тухай; «Түүхын ба соёлтой наһагинууды сахна
хамгаалха, хэрэглэхэ тухай» РСФСР-эй Хуулин проекты бэл-
дэхэ хүдэлмэрини сэг үргэлжин комиссинууд хэргэжэ дүүр-
гэдхэн тухай асуудалнууд хаража үзэгдэб.

Заседани РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Тү-
рүүлгш М. А. Яснов хүтэлбэрлэб.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гешүүн, КПСС-эй ЦК-гай
секретарь А. П. Кириленко Президиумэй хүдэлмэридэ хаба-
даа.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ МАНДАТНА КОМИССИНИ ЗАСЕДАНИ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Мандатна комиссини заседа-
ни декабрийн 13-да боложо, хунгуулин зарим округуудһаа
гаража ошогшодой орондо хунтагадан депутатуудай этигэм-
жэ түлөөлгүнүүдэ шалгаба.

Комиссини түрүүлгш В. М. Борисенков заседани ху-
тэлбэрлэб.

Улам ехэ эрилтэнүүдые табижа байгаа зорилгонуудай үндэһөөр

Декабрийн 13-да РСФСР-эй Министруудэй Соведэй за-
седани болобо. КПСС-эй ЦК-гай ноябрийн (1978 оной) Плену-
мэй шийдхэринуудһаа, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Бреж-
невэй хэлээн үгэ доторхи тобошолонууд болон заавари-
нуудһаа эш үндэһэтэй зорилгонууд энэ зүбшэн хэлсэг-
дэ. Министрстэнууд болон албан зургануудай хүтэлбэ-
рилгшэд, автономной республикунуудай Министруудэй
Соведуудай, крайгүсэдкомуудай, облыгүсэдкомуудай,
Московскэ ба Ленинградскэ горгүсэдкомуудай түрүүлг-
шээр заседанин хүдэлмэридэ хабаадаба.

Хүдэлмэрини ашаг үр болон шанар — дээшлүүлхэ, про-
мышленна ба хүдөө ажамжын үйлдэриг сааһаан хүг-
жөөжэ абулгануудай холбоотой олон асуудал хаража
үзэгдэб. Капитална барилга, арадай хэрэгэлэй эд товар
бүтээн гаргалга, худалдаа наймаа, хүн оной соёл ба
ажуундалай хэрэгэлгэ хангалга хайржаруула, түсбүүд бол-
он уяланууды болзорхоо урд дүүргэжын түлөө социализм
мүрсеэ дэлгэрүүлхэ тодорхой эмхэжнүүд зүбшэн хэлсэгдэб.

Экономикхоо хүгжөөжэ нөөсэ гажэ боломжинууды ба-
дэрхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулан, совет болон
ажамжын зургануудай хүдэлмэрини олон, аргунууды улам
нарижуулан хайржаруула, даһан хэрэгэлгээ түлөө кадр-
нуудай хэрюусалгыны дээшлүүлхэ гэшшэ экономика ба
социальна хүгжэлтын түсбүүдэ бэсүлүгын шухала нүхэ-
сэл болоно гэжэ үгэ хэлсэгдэ тусхайн тэмдэглэб.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гешүүндэ кандидат, РСФСР-
эй Министруудэй Соведэй Түрүүлгш М. С. Соломенцев
заседани дээрэ үгэ хэлэб.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ОНСО ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

Декабрийн 13-да Москва болоһон ВЦСПС-эй пленумдэ
хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай ноябрийн (1978 оной) Плену-
мэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессин дунгууды оро-
ной ажалшадэй экэтэ хайшажа байһан тухай, түсбэтэ та-
бан жэлэй дүрбэдхэн жэлдэ шэнэ амжалтанууды туйлаар
шиидхэр байһан тухай хэлэб. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой
гешүүндэ кандидат, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй
хэлээн үгэ доторхи зааваринуудһаа эш үндэһэтэй, проф-
союзай шийдхэр зорилгонууд энэ зүбшэн хэлсэгдэб.

ВЦСПС-эй түрүүлгш А. И. Шибеев элидхэл хэлэб.

Арадай ажамжын гол асуудалнууд оролдог хүсэлэлгэ-
нуудэ хамтадан элүүлхэ, 1979 оной түсбэе ажалш
коллектив бүхэнэй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, экономикн та-
лаар, мүн социальна асуудалнууды шийдхэрлэн талаар
эсэсэй эрхм үгэ дунгууды туйлаын тула шухала бүхү а-
гэ боломжинууды хангалга гэшшэ профсоюзудай шийдхэр
түрүүшн ээлжнэй зорилго болоно гэжэ пленум дээрэ
тусхайн тэмдэглэб.

Арад зоний байдалы улам хайржаруула, арадай хэрэг-
лэй эд товар бүри экээр бүтээн гаргах ба шанарыны
хайржаруула абулгада профсоюзай бүхү эмхинуудай
үдэр бүрин анхрал хандуулагдах ёһотой. Эдэ бүгдэ ха-
даа профсоюзудай комитетууд болон соведүүдэй эмхид-
хэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрини улам нарижуулан хайра-
руула, бүри тодорхой, бүтэмжтэй, гашбайг болгохо эрилтэ
табиа.

СССР-эй профсоюзудай, гүрэнэй социальна страхова-
нини 1979 оной бюджетүүд баталагдаа.

(ТАСС).

Москваһаа мордобо

Араб социализм дэбжэлтэ бюорогой гешүүн, СССР-эй Ми-
гдэг партини (ИАСВ) Генерал-секретарини РСФСР-эй Түрү-
ралай секретарини орлоһо, лэглэш А. Н. Косыгин, КПСС-
Ирагай Республиккын Револуционно командованини Со-
ветүүдэ наһагдал, СССР-эй Верховно Соведэй Президиу-
мэй Түрүүлгш М. А. Яснов декабрийн 13-да Москваһаа мордобо. Тэ-
рэн хани ёһотой албан хэрэ-
гээр СССР-тэ эрлэн юм.

КПСС-эй ЦК-гай Полит-

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани

СССР-эй ЦК-гай Генераль-
секретарь, СССР-эй Вер-
ховно Соведэй Президиумэй
гешүү Л. И. Брежневэй
хэлээн үгэ декабрийн
13-да Москваһаа мордобо.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

гөговор ашатай туһатай нү-
гоор үзүүлхэ байһаниһнэ да-
мжигтуй.
Аха дүү социализм ороноу-
дэй энэ доторой аймагтар хэ-
дэбжэлтэйгээр утгагдалһан
байна. Тэрэнэй бүхү дэл-
хэй түрүү үзэлтэй олонитэй
дэмжнэ гэжэ М. А. Яснов
онсо тэмдэглэб. Совет-вьет-
нам арадуудай хани бари-
саанда дурагуй, манай соци-
ализм хани барисаа таһалдуу-
ла ба шахардуу байдал хүлэ-
руулагда дурагуй хүнүүд ба
энэ доторой дураа гутаг-
гаар хандана буюу.

Союзай Соведэй болон На-
циональностнуудай Соведэй
Гададын хэрэгүүдэй талаар
комиссинууд Совет Социализм
Республикунуудай Союзай ба
Вьетнамай Социализм Респу-
бликын хоорондох хани бари-
саан, харилсаа холбоной ту-
хай доторой эсэсэлэн ба
таһалдуу байдал хүлэ-
руулагда дурагуй хүнүүд ба
энэ доторой дураа гутаг-
гаар хандана буюу.

СССР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй гешүүн, Со-
вет Социализм Республиккын
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

нэв 1978 оной ноябрийн
3-да гар табигдаһан, Совет
Социализм Республикунуудай
Союзай ба Вьетнамай Со-
циализм Республиккын хо-
орондох хани барисаан, ха-
рилсаа холбоной тухай до-
говые эсэсэлэн баталха ту-
хай Указ баталһын дүр-
радала, Указай проекты
хунтага табиба.

Советскэ Союзай ба Вьет-
намай Социализм Республи-
кын хоорондох хани бари-
саан, харилсаа холбоной ту-
хай, договорыи СССР-эй
Верховно Соведэй Президи-
ум нэгэн дуугаар эсэсэлэн
баталба.

Нүхэр Л. И. Брежнев
Договорыи эсэсэлэн батал-
ха тухай Указда, мүн эсэс-
лэн баталһын грамотада
гараа табиба.
Хуульн СССР-эй Вер-
ховно Соведэй Президиум
СССР-эй арадай зарла-
лай Верховно Соведэй хун-
тага хунтага зарлаха ба
үнэргэхэ тухай Указуудай
ба тогтоолуудай проек-
тууд тухай асуудал хаража
үзэб.

Энэ асуудалаар КПСС-эй
ЦК-гай Политбюрогой та-
шүүлгш кандидат, СССР-эй
Верховно Соведэй Президи-
умэй Түрүүлгш М. А. Яснов
үгэ хэлэб. Тэрэн хани ёһотой
албан хэрэгээр СССР-тэ эрлэн
юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

Договорыи эсэсэлэн ба-
даа табиһан СССР-эй
Президиумэй Түрүүлгш
М. А. Яснов үгэ хэлэб.
Тэрэн хани ёһотой албан
хэрэгээр СССР-тэ эрлэн юм.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИНУУД

ХОЛЫН ХАРААТА
ЗОРИЛГОНУУДАЙ ЗОХИЛДУУЛАН

Газарынгаа уудамар, уна-
найгаа элбэгээр, ашагта хэ-
тэшингээ баялгаар адли тэг-
шэеэ Юрууны район сааша-
аа үргэн эхэ хүжэлтэйгээ
экономическа томо нутаг бо-
гохо хараатай. Мүнөө
тэндэ ерөөдүн территория-
ална промышленна комп-
лекс байгуулаха эхэ барил-
гын эхин табигдажа байн-
хай.

«Бурятпромстрой» нэгдэл-
лэй 177-дохи ПМК-гай пар-
тийна эхин организациуд
секретарь П. А. Дондупов,
Удэ-Витимэй геологическа
экспедицийн начальни В. В.
Санжикова ба бусад делега-
дууд хая үнгэрлэн районно
партийна конференци дээр
парти, правительствдаа
үшөө дахин байр хүргөөд,
эхэ найдалайн харюудаа ур-
даа байлан зорилго, даари-
нуудаа амжалтайгаар дүүр-
гэа аруун уялгатайгай.

Ашагта малтамалнуудай
баян хэбтэшин олодон га-
шангаруулгын томо
комбинатын тэндэ ажаллаха
хүдэлмэриншээ ажауулаха
городые бодохын тула гур-
бан жэлэй урда тээ түрүү-
лэн эмхидгэлдэн ПМК-
гай коллектив ерөөдүн үр-
гөн барилгын үндэсэ нуури
тогтоого эхилэнхэй.

Шөнөөн шодхэтэй ой соо,
тольбо газарта барилгашад
Озерный гэжэ шэнэ поселок
бодхоого. Тэндэнь хоёр хо-
ёр байрагтай гуша гаран гэр,
эхин хургуули, эмнэлгын
пункт, клуб, столова, хоёр
магазин, залуушуулай хам-
тын байра, барилгын ошонь
техника, автомашина, тра-
кторнуудай гаржа, мастерской
болоод бусад шухала түхэр-
элгэнүүд баригдаа.

— Юрууны уудамдаа ол-
додон, элирэй байгаа ашаг-
та малтамалнуудай ноос,
иланганга шухаг рудна ба
рундаа бэшэ зүйлнүүдэй хэбтэ-
шэ улам эхэ тодорлуулжа
байналдаа урматтайгай. — гэжэ
нүхэр Санжикова эмдүүлбэ.
КПСС-эй Центральна Ком-
итетэй ноайрын Пленум
онсолой анхарагдамар шуха-
ла халбаринуудай дунда
үнгэтэ металлургин ороул-
жа, үйлдэбэриншээ үлэмж
хурдангаар хүжөөхын тула
зөөри хэрэгсэл эхээр номол-
но. Ошнээшэ уламжалан тайл-
барилхала, оройнмалн зүйн
зүтгэхэ томо предпринятиун
нэгэн болохо Юрууны
ГОК-ой хэрэгтэй ашагта мал-
тамалуудаар, технологишес-
ка уувар болон бусад шухаг
түхүү эдүүдгэр гүйсэд хан-
галтайгай байхынь лаб най-
наар тодорлуулжа гэжэ геол-
логуудай зайлашагуй шухала
зорилго мүн.

Тимнээшэ хүдөөгэй меха-
низаторууд, малшад, райо-
нонгоо промышленностин
ерөөдүн эхэ хүжэлтэдэ ху-
битала оруулжа мүнөөнөө
ханалла табицсаа, һу, мя-
ха, хартааба, овоц гэжэ хэ-
лэн шухала продуктуудые
хэдэн дахин эхээр абадаг бо-
лохын тула бата бэхи үндэс
нуури байгуулаха уялгатай
болоно. Энэ талаар районно
партийна конференци дээр
КПСС-эй районой нэгэ
дахин секретарь Н. Н.
Найданов хэлэн тоосого
элдхэд, делегатудай үсгэ-
нүүдэе абаха хараада, хан-
галтайгай найр дуралдал, ба-
римтанууд аялаа олон бай-
на.

Хүдөө ажахын продукту-
нуудые элбэгжүүлхын, гүр-
эндэ худалдаха түсбэ бөө-
лүүлхын тула партинын рай-
ком, колхоз, совхозууд, пар-
тийна эхин организацинууд
эрхилжэ байгаа бүхэ эмхид-
хэлэй, политическэ, ажахын
хүдэлмэрин гол түлэб хоёр
шэглэлтэйгээр ябуулаа. Нэ-
гэдхээр, газар ула элэлгын
хайжаруулгын, ургаса эхэтэй,
нутагай эрхэ байдалда таа-
рамжатай ургамалнуудай та-
рилта дэлгэрүүлгын, малай
тэжээл, харууна, үүлтэр дээ-
шүүлгын үндэһөөр хүдөө
ажахын продуктуудые эхээр
абаха гэхэ тэмсэл болоно.
Хоёрдохын — шэнэ газар
халалхайн үргэлжлүүлн,
тарялан, сабанан ургэжэ-
хэ, нитын адууна малай тоо
толой олошоруулаха эрхэтэй
мүн. Эдэ хоёр гол шэглэлтэй
зүб байханын эдэхэ түрүү
ажахинуудай хүжэлтэ эл-
тээр харуулаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев-
эй «Шэнэ газар» гэжэ номдо
ороолгогдажа, һая манда
үнгэрлэн уншашад конферен-
цида хабаадагшад, — гэжэ
«Комсомольский» совхозой
паркомой секретарь Д. В.
Чимитов онсоло тогтохо зуу-
раа — 14 мянга шахуу гектар

шэнэ газар эдлэхэдэ, ма-
най ажахы мүнөөнээшэ ам-
жалтын бата нуури табигдан
байгаа гэжэ эхэ зүб тэмдэг-
лэбэ. Тарялангаа эхээр үр-
гэдхэтээ, малайнгаа тоо
толгой олошоруулхатаа хам-
та үйлдэбэринн ашаг үр дээ-
шүүлжэ талаар хүсэ гарга-
намнай эхэ һайн үр дүн ха-
руулаа.

Үнэхөөрөө, тус совхоз хэ-
дэн зуугаад гектарт олон
жэлэй ногоо ургуулжа ам-
жадаг болоноһоо хойшо ний-
тэдэ малда тэжээл дү-
тадлуулхала болонхой. Хэ-
дэ ган гасуурые байгаа
наань, орооно тарна аялаа
абаа.

Казахай малаан толгойтой
механик үүлтэрэй үхэр асар-
жа нутагжууллан ашадаа
мүнөө үүлтэртэ мал үсхэбэ-
рилдэ ажахы гэжэ суур-
уулаа. Жэлдээ 400 толгой
хүхэртэ сөөр үүлтэрэй мал
байн, районной республикн-
гаа ондоо ажахинуудта ху-
далдаг болонохы.

Мяха, һу, нооно абаха, ху-
далдаха түсбөөе совхоз жэл
бүрү үүлүүлн дүүргэнэ. «Ар-
бадхи табан жэлэй гурбан
жэлэй даабирине шэнэ Кон-
ституцийн ой болотор бөө-
лүүлэ» — ниггэжэ совхозой
ажалшад бүхэ район соогоо
уряал сонсохоно, байгша
ондой эхилнээ социалист
мүрөөсөөй дүлэ шэнэ хүсэтэй-
гэр бадаарааа һэн. Тингэ-
жэ тус совхозой үндэсэ октяб-
ри-1-дэ мяха, һу, нооно гүрэндэ
худалдаха гурбан жэлэйгээ
хүдэс үүлүүлн дүүргэнэ, даа-
ржаа гаднуу гүрэндэ туша-
шаа байхэй. Һу абаха,
худалдаха табан жэлэй түс-
бэе дүрүн жэл соо бөөлүү-
лгэдхээр хараалгана.

Эдэ амжалтанууд түдо-
руу эрэлдэ ябаа комму-
нистуудай болон комсо-
молуудай эдэхэ үсхэ-
лээр, совхозой дилэнхэй
олон хүдэлмэриншээй бү-
тээсэ эхэтэй, шанар найтай
ажалаар туйлагдаа гэжэ нү-
хэр Чимитов тобишлэб.

Сабалангаа уналжа, үтэг-
жүүлжэ, тарялангаа най-
наар эдлэжэ, жэл бүри муу
бэшэ ургаса абадаг, буюу
тар хонин ажалтай «Ном-
мунизм» колхозой түрүүл-
шэ Л. Ц. Цыдымов, хальмаг
механик үүлтэрэй мал олоор
үсхэжэ байгаа район соогоо
түрүүлээр үйлдэбэре цехо-
вэ гуримгаар эрхилжэ эхил-
нэ. Идэсгэнэ совхозой ди-
ректор Д. Ч. Воросов, сим-
ментал мал үлэмжөөр үсхэ-
рилдэжэ, үнээн бүрин һал-
лэн улам дээшлүүлжэ бай-
лаа. Тудлуундай совхозой ди-
ректор Ч. Н. Данишамсеев
гэгшэд конференци дээрэ
үгэ хэлэхэдэ, мүн лэ ам-
жахан, туйлаһанаа шамар-
хан, шиндхэдмээр аад,
хайжаруулгай, алдагдаха
үгэ аад, үзэгдэнэн гээлтэ
хоролотнууд, дутуу дунда-
лууд туһаа тогтоо. Тэдэнэ-
рэй хэзээшээ уламжалан,
бусад ажахинуудтай, бү-
хэ район соохы байдал аба-
ха хараба, дутагданууд
олон ушарна.

Юуб гэхэдэ, сагай улар-
лэй хашалангаар (ган, эр-
тын хургуу г. м.) шалтаг
дурсалд олонхи ажахинууд
дэлгэршад газар элдүү-
рилдэхэ урда урланхайн ту-
найшаар хандадаг заалдаа.
Гурбан жэлэй урда тээ рай-
онной колхоз, совхозууд хам-
тадаа 300 гаран мянган
центнер орооно суглуулган
наа, энэ жэлдэ тэрэнгээ
халхалдаа багыс — 140 ми-
ган центнер хураагаа. Тингэ-
хэдэ овоцой, хартаахын
абатса бүри муу. Зарим
колхозууд овоц эхээр ур-
гуулаа, нилдээ олзо оршо
орууддаг бэлэй. Тэрэ үеин-
хөө мүнөө хурагуйгай найр
эрхэ байдалтай, жэшээлхэдэ,
огородоо уналжа гэжэ наа,
ула бүлэдэг хүсэтэ насостой,
зариман рассада ургуулаха
теплитчэтэй аад, мүнөөнэй
ажахинуудай өөрһын гэхэ нэ-
гэ монсогор калустайгай
хуунах эшхэтбэр лэ. Энэ
шэглэн урма таһалмаар ду-
тагданууд ажахын бусад
халбаринуудтайһа үзэгдэнэ
гээд, энэ олон тоо, барим-
тануудые дурдангуй, нэгэ-
хоёр жэшээ харуулаар.

Байгша оной 10 гаран
тушада үхэр малай гаргал-
та нёдондой энэ үеинхи
һөө 18 процентээр эхэ, зуун
хонин, үнээн бүрийнхэ үнэ-
рэгшэ жэлэйһинэ үсгэн
хурган, тутал түлжүүл-
лэжэ. Хүнгөн шэгнүүртэй, ту-
ранхай мал тушаһанһаа

районной ажахинууд нёдон-
до 188 мянган түхэрэйгэй
гаргада унаа. Энэ мэтэ бо-
лоод, бусад гарга гаргаша-
нуудай эхэ, ажалтай хамга-
далгын хүдэлмэрин тула
дээрнээ 1977 ондо районно
дотбанан хүдөө ажахын
продукцины өөрһын үнэсэ
эхэ байгаа. 1 центнер һун
35 түхэр 10 мүнүнэй,
эзэртэ бодо малай шэгнүү-
рэй 1 центнер нэмэлтэ —
205, хониной 1 центнер
ноонон 633 түхэр 41 мүн-
гнэй гаргашатайгаар үй-
лэбэрилдөө.

Партийна, советскэ болон
хүтэлбэрилхэ бусад органууд-
ай, ажахын хүтэлбэрилгэдэ,
мэргэжилтэдэй хүтэлбэрлэ-
бодомжотой найнаар, эрил-
тэ эхэтэйгээр ябуулан, хүн
бүхэнэй хүдэлжэ байһанга
заргаа бүтээсэтэйгээр, ша-
нар найтайгаар хүдэллэн,
улад зоний оюун ухаанай,
гэгээрэл болбосорой, ажа-
нуудалай али болохо хэрэг-
лэмжнүүдэй гүйсэд най-
наар хангагдадаг байгаа
наань, олон дутагданууд
ушархагуй байгаа гэжэ де-
легатудай Наратнын совхо-
зой хонинион Д. Г. Цыдыков,
«Дружба» колхозой меха-
низатор Ц. Х. Санжикова,
Г. В. Гаврилов, «Юбилейный»
совхозой нааилшан О. Н.
Номсолов, Комсомольскэ
дунда хургуулинын багша
А. Г. Шепелина болон бу-
сад конференци дээрэ эхэ
зүб ажалгалтануудые хэа.
Хэзэтэй хамта республикн
үйлдэбэрин зарим нэгтэл,
албан зургаануудай зүтгөө
райондо туйлаһана үшөө
пулаар үзүүлгэдэ гэжэ
тэмдэглэдэ.

Эндэ жэшээ болгон нэгэл
баримта дурдаа. Юрууны
эрхэ байдалда «Тамми» бо-
лон «Неполегающий» сор-
туудай эшмэл, «Онохой-
ская» гэжэ сортын яарса
үлэмжэ һайн ургаса үзгэдэ.
Эдэниэ бүри найнаар тур-
шан тодорлуулжа, ажахы-
нуудта нэбтэрүүлжэ уял-
гатай Гүндын сортоушаст,
тэрэниэ хүтэлбэрилдэг рес-
публиканска эмхи зургаан
тон хангалтагүйгөөр худал-
на.

Партийна конференци дээрэ
тодорхойлодондой рай-
онной хүжэлтын саашанхи
зорилгонуудые бөөлүүлжэ
ялаһа һайн үндэсэ һуури
бүн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.
Арбадхи табан жэлэй гур-
бан жэлэй түсбэ үйлдэбэ-
ринн бүхэ халбаринуудаар
амжалтайгаар дүүргэлэнэ.
Жэшээлхэдэ, промышленна
продукци худалдаха гурбан
жэлэй түсбэ ноайрын 1-дэ
бөөлүүлгэдэ. Гүрэндэ һу-
хуудалдаа энэ жэлэй түсбэ
105 процент, цошон — 101
процент дүүргэдэ. Жэлэй
түсэбтэр мяха худалдаха
түсбэ гүйсэдхэгдэжэ, нёдон-
дойнохоний 9 процентээр
дээшлэхэ хараатай. Урда
жэлэйһинэ һайн бэлдхэдэ-
тэйгэр нитын малай үлэ-
жэлгэ эхилэ. Хойто жэлэй
ундар ургасын түлөө эртэ
намарһаа хүсэл ороолдог
гаргадажа, трактор болон
бусад техникэ зааһарилжа,
сабанлан, тарялан дээрэ
наг шобхэ эвөөх, бүлүр
станцинуудаар ула халхаха
гэхэ мэтын шухала худэл-
мэринүүд ялаһа үргэдхэдэ-
жэ байхэй. Ингэжэ үдэр
үдэрэй ажал хэрэг эршэтэй-
гээр ябуулхынгаа жажуу-
гаар, холын хараата зорил-
гонуудые анхараһаа ал-
дангүй, зүбөөр зохидуулан,
жэгдэ найнаар, даамгай
дабашалтайгаар худэлжэ,
арбадхи табан жэлэй түсбэ
бүхэ талаархэ гүйсэд бөө-
лүүлжэ гэжэ районной пар-
тийна организацинын, бүхэ
предпринтэй, ажахинуудай,
эмхи зургаануудай дайша-
хы зорилго мүн гэжэ пар-
тийна конференци тогтоол
соогоо онсоло тэмдэглэб.

Конференцинын хүдэлмэри-
дэ КПСС-эй обкомой бюорог
гэгшүн, Бурялай АССР-эй
Верховно Советэй Прези-
диумэй Түрүүлжэ Б. С.
Семёнов хабаалсалсаа, дэл-
гэрэнтэй үгэ хэлэ.

Шөнөөр хунгаданан пар-
тийно районон комитетэй э-
мхилхэлэй пленум дээрэ
КПСС-эй районой нэгдэ-
хэ секретарь Н. Н. Най-
данов, с е к р е тариуудаар
В. З. Алсхаев, Д. Е. На-
заров гэгшэд хунгадаа,
Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

Партийн райком олон тоото
партийна эхин организаци-
нуудые, совет, ажахын зурга-
нуудые зүбөөр ударидаха,
ажалшад дунда олонитын
болон политическэ хүдэлмэри
хайжаруулаха талаар нилдээ эхэ
хүдэлмэри ябуулаа гэжэ Бэ-
шүүрэй районой XXVI пар-
тийна конференци дээрэ
КПСС-эй райкомой нэгдэжэ
секретарь А. И. Плотников
райкомой тоосого элдхэл
соогоо тэмдэглэбэ.

Үнгэрлэн гурбан жэлэй тур-
шадэ Бэшүүрэй район соо хэ-
дэн капиталына хүдэлмэри-
дэ 14,5 миллион түхэрэй гар-
гашагдаа. Ганса үнелуурин
түхэрэлгэнүүдэ барилдаа 5
миллион шаху түхэрэй номо-
лодоо бишу. Имэ эхэ гарга-
шануудай ашаг үрнэ хэр 63,
яхадаа зарим ажахинууд үй-
лэбэринн ашаг үр дээшл-
үүлхын, абаһан продукцины
ажа шаһар найжаруулхын тула
мүртэй хубилата туйлангуйб,
юунда газар баялгий гектар
бүрийнхэ бага продукци аб-
танаб, гүрэндэ мяха тушаал-
жа муу байдалтай гэжэ мэтэ
эсүүдалнуудта партийна кон-
ференцидэ хабаадагшад гол
хүдэлмэри ябуулаа.

Эндэхи ажахинууд арбада-
хи табан жэлэй үнгэрлэн үе-
дэ түсбөөе гаднуу 1600 цент-
нер һу, 82 центнер нооно ту-
шааха аргатай байна. Огродо-
гой дээдэ худалдаха түсбэ дүүр-
гэдэ.

Газар тарялан хүжөөлгэдэ
эхэ анхалар хандуулагдажа,
327 гектар шэнэ газар ха-
лагдаа. Калининэй, ХХI
партьсэдын нэрэмжэтэ, «По-
беда» колхозуудта, Дээр-
жинскийн нэрэмжэтэ, Охин-
булагай, Бодонгуудай сов-
хозуудта агротехническэ за-
бери һайнаар хэрэгдэдэ боло-
ноной ашаар һүүлэй жэлнүүдэ
тэрга эхээр хурдагад боло-
ноной байна. Жэшээлхэдэ, ХХI
партьсэдын нэрэмжэтэ колхоз-
ой А. М. Гавриловта даадаг
тракторно-таряан ажалай бри-
гада байгша ондо 1850 гек-
тар гээртэ түс бүрийнхэ 18
центнер орооно абаа. Тэрэ-
шээн Дээржинскийн нэрэм-
жэтэ совхозой кукурузашан
И. П. Паньков 180 гектар та-
мал гектар бүрийнхэ 207 цент-
нер кукурузын ногоон набша
намса суглуулжэ.

Энэ жэлнүүдэ сабанлан
хайжаруулаха, нитын малда
хүсэдэ хүрхээ үбэ эхээр ба-
лэдхэдэ болохо хэрэгтэ сэг
үргэлжэ анхалар хандуулагда-
на. Калининэй нэрэмжэтэ, ХХI
партьсэдын нэрэмжэтэ колхоз-
ойн ЦК-гай июлинь (1978
ондой) Пленумэй шиндхэбэри-
нуудые бэлдүүлэн, хүдөө ажа-
хын үйлдэбэринэ томодоххо,
тусхай шэглэлтэй болгохо, мэ-
ржа үлжүүлжэ талаар олон хэмжэ-
й ябуулганууд бэлдүүлгэдэ, ХХI
партьсэдын нэрэмжэтэ, Дээр-
жинскийн нэрэмжэтэ, Охин-
булагай, Бодонгуудай совхо-
зуудта 400—500 үнээдэй багтахэ шэнэ
комплекснууд баригданхай,
Тинхэдэ «Новосветский»,
Дээржинскийн нэрэмжэтэ сов-
хозуудта, Калининэй нэрэмжэ-
тэ колхоздо шэнэ комплекс-
нууд бодохоогодо эхилэ.

Эрхэ жэлнээ эхилжэ Бодон-
гуудай совхозой райононгоо бу-
хы залуу малые шахан тар-
гашаа, тэрэшээн «Сибирь»
совхоз эхэ түгэл, буруунуу-
дэ түлжүүлжэ тусхай шэглэн-
тэй ажахинууд бологдохоно
Тинхэдэ 1280 толгой эбэртэ ме-
лэй, 3700 тондой багтахэ
байранууд ашгалтадаа оруу-
шадэ. «Еланский» совхоздо
шубуу үсхэбэрилжэ мүнөө үе-
лын комплексын барилга дүү-
рэнгээ байхэй. Сүүдэхэ соо
60 тонно холимог тэжээл үй-
лэбэриллэн гаргахэ хүсэтэй
ажахинууд хоорондын завод

энэ жэлдэ ашгалтада оруу-
лагданхай. Бодонгуудай,
«Сибирь», Дээржинскийн нэр-
эмжэтэ совхозуудта, «Побе-
да», «Дружба» колхозуудта
мал шахан таргалуулаха, шубуу-
дые үсхэбэрилжэ талаар гори-
той алхамууд хэгдэ. Тус ажа-

ШУХАЛА ҮАЛБАРИДА-
ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛ

гектар сабанлангай гектар бү-
рийнхэ олон жэлэй туршада
таһалгарайгүйгөөр 40 центнер
дээдэ бага бэшэ үбнэ сабанна.

Эдэ тоо, баримтанууд, тү-
рүүлүүлэй туйлаһан амжалта-
нууд хэдэа район дотор ороо-
но таряа, үбнэ болон бусад
ургамалнуудай баян ургаса
хаража абаха дүүрэн арга бо-
ломжотой байһые гэршэлэн
харуулаа гэжэ конференци
дээрэ тэмдэглэдэ.

КПСС-эй XXV съездын, пар-
тийн ЦК-гай июлинь (1978
ондой) Пленумэй шиндхэбэри-
нуудые бэлдүүлэн, хүдөө ажа-
хын үйлдэбэринэ томодоххо,
тусхай шэглэлтэй болгохо, мэ-
ржа үлжүүлжэ талаар олон хэмжэ-
й ябуулганууд бэлдүүлгэдэ, ХХI
партьсэдын нэрэмжэтэ, Дээр-
жинскийн нэрэмжэтэ, Охин-
булагай, Бодонгуудай совхо-
зуудта 400—500 үнээдэй багтахэ шэнэ
комплекснууд баригданхай,
Тинхэдэ «Новосветский»,
Дээржинскийн нэрэмжэтэ сов-
хозуудта, Калининэй нэрэмжэ-
тэ колхоздо шэнэ комплекс-
нууд бодохоогодо эхилэ.

Эрхэ жэлнээ эхилжэ Бодон-
гуудай совхозой райононгоо бу-
хы залуу малые шахан тар-
гашаа, тэрэшээн «Сибирь»
совхоз эхэ түгэл, буруунуу-
дэ түлжүүлжэ тусхай шэглэн-
тэй ажахинууд бологдохоно
Тинхэдэ 1280 толгой эбэртэ ме-
лэй, 3700 тондой багтахэ
байранууд ашгалтадаа оруу-
шадэ. «Еланский» совхоздо
шубуу үсхэбэрилжэ мүнөө үе-
лын комплексын барилга дүү-
рэнгээ байхэй. Сүүдэхэ соо
60 тонно холимог тэжээл үй-
лэбэриллэн гаргахэ хүсэтэй
ажахинууд хоорондын завод

Улаануурин системнүүдые
зүбөөр хэрэглэжэ шадхаха гээ-
лэ, үнээдэ хэрэглэжэ нэгэ гол
эрга мүн. Тимнээшэ тарялан
болон сабанлан хайжаруулаха
асуудалда үгэ хэлэгдэжэ эхэ ан-
халар хандуулаа. 3500 гектар
тарялан уналха хүсэтэй Бэ-
шүүрэй уналалгын системэ

1977 ондо ашгалтада сум
оруулгадаа аад, мүнөө боло-
гшор дүүргэгдээдэй байһаар.
Олонхи ушарта газарые най-
наар уналха, уналгадагай га-
зарта үтэгжүүлжэ хэрэглэжэ,
тарялан болон сабанлангыс
саг үргэлжин эзэтэй болгохо
талаар муртэй юумэн хэгдэнэ.

— Хүдөө ажахын техникэ
хайнаар зааһарилгадаа
байбал, хабарай тарилга, ур-
са хурялга зааше унжарга,
хагуй нэн; орооно таряа, гээ-
лээтэ хоролтодо оруулхын
гээр хуржаа абаха арга,
байха намда, — гэжэ «Побе-
да» колхозой түрүүлшэ Л.
Смолин хүдөө ажахы үй-
дэбэрин-техническэ талаар
газар районной үйлдэбэринн
хүдэлмэринэ шүтэ-
жэлэ.

— Ажалай журам бэлхүү-
дэ, архидалгай ба ажил-
лэмтэй тэмсэл шэнгэдэ
хэрэгтэ партийна эхин орган-
зацинуудай, профсоюзай рай-
комсомолой, олонитын орг-
анизацинуудай, бүхэ коллек-
тивтэй хамтын хүсэн зорюу-
лагдаха ёһотой, — гэжэ нүхэр
фермерин делегат, Бэшүүр-
арадай сүүдэй судья Н. М.
Брызгалов зааба.

Олонхи организацинууд
коллективүүдтэ нити-полити-
ческэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэ-
риг ажуулагдана. Архида-
дружинуудай, нүхэдэй сүүдэй
заримдаа аһын тэдхэдэ хүдэл-
мэрилнэ. Партийн райком, со-
ветэй гүйсэдком тоосого
үе соо нитын эмхидгүүдтэ
дэлмэринэ хайжаруулаха талаар
хэмжээнүүдые абаагүй.

Бэшүүрэй 8 жэлэй хуури-
лин директор В. С. Юсупов
хүн зоний ажаһуудалай эрх-
лэмжэ хангалтын комбинат
дотнуудай совхозой дирек-
тор В. Ю. Ашурова болон
Д. Ц. Цыдымово, В. К.
эзэй райкомой нэгдэхэ сек-
ретарь Б. В. Юсупово, Б. В.
Брызгалов дээрэ үгэ хэлэ.

Унгарын гурбан жэлэй тур-
шадэ үхэрэй, хонидой гахай-
нуудай тоо олошороо. Гурбан
жэлэй туршада үнээн бүрийнхэ
100 килограмм һун эхээр аб-
таба. Бэшүүрэй, Охин-Булагай,
Халгын совхозуудта, Калини-
ной нэрэмжэтэ колхоздо һу-
нааил 200—250 килограмм
нэмээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ да-
жаа абаһан бүлэг үнээдхэ 100
тонно һу һаахын түлөө үсхэ-
лэжэ Дээржинскийн нэрэмжэ-
тэ совхозой Заган-Адагай фер-
мын халбарин Д. Т. Коротово
гаргалан байгаа. Харин тэрэ-
нэй худалдаг фермэдэ үнээн
бүрийнхэ 3000 килограмм һу
нааил байһан. Тус совхозой
Горскэ фермэдэ үнгаргашэ
жэлдэ 2000 килограммда хүр-
гэнэ байна. Бүдүүн тэжээл
буйлуулжа, гэмтнээр гарга-
шалангаа асарга Бэшүүрэй,
Бодонгуудай совхозууд, «По-
беда» колхоз үнгаргашэ жэл-
дэ үбэлжэлжэ һайнаар үн-
гаргэнэ, мүнөөшэ эмхи гу-
римтайгаар эхилэн байна.

— Хүн зоние медицинскэ,
сөөлөй, худалдаа наймаанай,
мүн ажаһуудалай талаар хэрэг-

сүм лэмжэ хангалта бирагуй бай-
далтай. Худалдаа наймаан
нэй совхоздо муугаар эмхи-
хэгдэнхэй. Малшадые ханга-
га хайжаруулаха хэрэгтэ пар-
тийн райком эхэ анхалар
дуулаха ёһотой гэжэ «Сибирь»
совхозой нааилшан Г. А. Ба-
сильев шүүмжэлэб.

— Хүдөө ажахын техникэ
хайнаар зааһарилгадаа
байбал, хабарай тарилга, ур-
са хурялга зааше унжарга,
хагуй нэн; орооно таряа, гээ-
лээтэ хоролтодо оруулхын
гээр хуржаа абаха арга,
байха намда, — гэжэ «Побе-
да» колхозой түрүүлшэ Л.
Смолин хүдөө ажахы үй-
дэбэрин-техническэ талаар
газар районной үйлдэбэринн
хүдэлмэринэ шүтэ-
жэлэ.

— Ажалай журам бэлхүү-
дэ, архидалгай ба ажил-
лэмтэй тэмсэл шэнгэдэ
хэрэгтэ партийна эхин орган-
зацинуудай, профсоюзай рай-
комсомолой, олонитын орг-
анизацинуудай, бүхэ коллек-
тивтэй хамтын хүсэн зорюу-
лагдаха ёһотой, — гэжэ нүхэр
фермерин делегат, Бэшүүр-
арадай сүүдэй судья Н. М.
Брызгалов зааба.

Олонхи организацинууд
коллективүүдтэ нити-полити-
ческэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэ-
риг ажуулагдана. Архида-
дружинуудай, нүхэдэй сүүдэй
заримдаа аһын тэдхэдэ хүдэл-
мэ

Бүрч үнэ сагһаа хойшо ороод арайдаа уран бүтээлчид икхондүүдэ зураадаа, айхабар шадабартай байһан. Тэдэ бүтээлчид заримынь энэ выставкэ дээрэ хараана. Бүрч үнэ сагһаа ороод уран зурааг икхондүүдэ тусхай һуури эзлэнэ.

Гайхамшагта уран зурааша А. П. Андроновой 1751 ондо зураһан «Елизавета Петровнагай портрет» гэхэн бүтээл сугларашадай анхал татаа. Мун А. П. Андроновой бүтээлгэ һурагшад болохо Н. П. Аргуновой «Эрхүүн портрет», Д. Г. Левицкий «А. Д. Ланской портрет» гэхэн бүтээлүүд

гай «Хүдөөгэй библиотекэ соо», А. М. Гринин «Электрон-пешиндүү» болон бусад бүтээлүүд харагшад анхал татаа.

Энэ выставкымнай Комсомольск-на-Амуре, Хабаровск, Владивосток, Якутск хотонуудай ажалшад хаража, экхэтэ һайшааһан байна. Бүрч үнэ сагһаа ороод уран зураагта дуратай байна гэжэ абаһаар лэ мэдэхээр. Юуб гэхэл, выставкын нээлтэ дээрэ айхабар олон хүн сугларлаа. Уран зурагта дуратайшуулые выставкэдэ уринабаһи, гэжэ А. Н. Галин хөөрэнэ.

«Зуу дахин шагнаһаар, нэгэ дахин хараһан дээрэ».

Чемпионат гол эрилтынь дүүргээгүй

ҮНГЭРЖЭ БАЙНАН ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮДЭ СПОРТЫН ГАБЬАТА МАСТЕР, ФУТБОЛ

ТАСС-ай ШЭНЖЭЛГЭШЭ АНДРЕЙ СТАРОСТИН ТАЙЛБАРЛАНА

— Футбол оронойнай дүүргэлтэ эрилтэ энэ чемпионат хариусажа шадаагүй. Угы, хариусажа шадаагүй.

Энэ ушарта футболчид өөһдөө бага бэшэ эм дааж абаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр һорилгодоо, наадануудтаа, «тугай нэрэ хүндэдэ» заримдаа хайхарамжаггүйгээр хандааг байба. Нимэ байдал тэдэнэр уласхоорондын мурьсөөнүүдтэ хабаадласаһан үзгэлдэ һэм шуу.

Манай эгээл хүсэтэй номмандууд — «Динамо» (Киев), «Динамо» (Тбилиси), «Торпедо», «Шахтер» Европодо болодог тусхайта мурьсөөн бүр эхин шата дээрэ саашааа тулалдаа эрхээ хараһаа һэн. Энэ сохилто бүришье һаа хүндүлдэггүй байһан юм. Яахдаа гэхэдэ манай наадан команданууд манай «буугаар» манье сохёо бшуу. Харин энэ «буугаар» һуушын үдэ мохоо, тудасагүй болошоо ха юм. Энэ «буугаар» нэрэнэ табиган зорилгоёо бээдүүлхын тула харуулагдаг нугаршад эршэ зориг мун.

Мунөө үдэ оронойнай суглуулагдамал команда Венгрии суглуулагдамал командата булигдаһон. Тингээ Европын ээлжээтэ чемпионаттай түгсэхэлэй уулзалта да гараха замаа ороо хүшэр болгоһон, уйтарууһан байһа юм. Эдэ бүгдэ халаа нээлтэ удаа хабашаар футболчид, тренерүүд, клубна футбол чемпионатта клубна суглуулагдамал командата гэхэн набагшар уулзалт холбоглонхой гэхшэ гү гэхэн тоболлол эжэлүүдгүй хэлтэй.

РЕПОРТАЖ

Декабри 12-то Ц. Сампилов нэрэмжэт уран зурааг музей соо Гүрэнэй Третьяковско галерейн нүүдэл выставкэ нээгдэбэ. Улаан-Удэ хотын ажалшад уран зурааг болон скульптурин гайхамшагта бүтээлүүдтэ танилсаха аргатай болоһондоо байрлан. Айхабар олоороо сугларһан байна. Тус выставкы Гүрэнэй

АМЖАЛТАЙ АЙЛШАЛА, ТРЕТЬЯКОВКА!

Третьяковско галерейн хариусалгата хүдэлэрлэгшэ Альберт Никитович Галин нээгэбэ.

— Энэ выставкэдэ бүхы үе сагуудай ороод агууехэ уран зураашадай 104 бүтээлтэй танилсаха. Тус выставкы Алас-Дурна 1817 ондо «Сэлэнгэ мүнэнэй эрье» гэхэн зураг бэшэһэн байна. Энэ бүтээл дээрэнэ сэнхир хүүхэ долгидоо муралсуһан Сэлэнгын хабсагай шулуун эрье хараһабди. Хабсагай эрье дээрэнэ острог харагдана. Энэманай Сэлэнгэ мүнэн тухай бэшгэлдэн анхы түрүүшын зураг бэшэ аа гү гэжэ ханаһаар.

Выставкэдэ ерөгшэд А. Е. Мартыновай зурагай урда үнэ удаан зогсоно. Энээндэ өөрүн шалтагаан бии. Юуб гэхэл, уран зурааша 1817 ондо «Сэлэнгэ мүнэнэй эрье» гэхэн зураг бэшэһэн байна. Энэ бүтээл дээрэнэ сэнхир хүүхэ долгидоо муралсуһан Сэлэнгын хабсагай шулуун эрье хараһабди. Хабсагай эрье дээрэнэ острог харагдана. Энэманай Сэлэнгэ мүнэн тухай бэшгэлдэн анхы түрүүшын зураг бэшэ аа гү гэжэ ханаһаар.

Түүхэ, түүхын үйлэ хэрэгүүд, агууехэ хүнүүд харуулагдаһа.

Совет үе харуулан олон зурагуд выставкэ дээрэ табигданхай. Ф. С. Богородский «Бесприютные играют в карты», И. Э. Грабарин «А. В. Бакушинский портрет», А. М. Герасимов «Намарай бэлэг», К. М. Максимов «Сашка-тракторист», И. В. Шевандронова-гэжэ арад зон хэлсэдэг. Эдэ үгэнүүдээр багахан репортажа дүүргэе.

Д. БАЛЖИНИМАЕВ. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:

1. Выставкы КИСС-эй обком секретарь А. А. Бадиев нээжэ байна. 2. К. П. Брюлов «Княгиня А. Багратионий портрет». 3. А. Е. Мартынов «Сэлэнгэ мүнэнэй эрье» гэхэн зураг. 4. Выставкын зал соо.

Выставкэдэ табигданхай зураг бүхэн гайхамшагта бүтээл болоно гэжэ хэлэлтэй. Энэ хэлэлтэйнгээ гэршэ болгон, А. Г. Варнегов «Скрипач», К. П. Брюлов «Княгиня А. Багратионий портрет», В. А. Тропинин «Сонходо байһан эхэ», В. Е. Маковский «Деловой визит», В. Г. Перов «Дворник-самоучка», И. Н. Гей «Карраури хандануудта», И. М. Прянишников «Церковный староста», И. Н. Шишкин «Па-

ХАРАГШАДТА ҺАЙШААГДАА

Һалхан Ленинэй орденото оперо болон балетэй театры Полюшын Архдай Республикын Душан Добромилла Кокорняк гасгастролер эрхэн байһа. Тэрэ Варшавска оперин душан юм. Бэлэтэй душан олон тоото оперонудай гол партичуудыо гүйсэдхэбэ байһа. Хоолоо эрхэн душаные шогһаа хүүхэдэд дуратайшуул олоороо сугларла. Добромилла Кокорняк Бизе «Кармен» гэжэ оперодо Карменей парти гүйсэдхэбэ. Мун харагшадта РСФСР-эй габьяата артист Д. Даниев, театрай солист Л. Шадыров гэхэдэ һайшаагдаа. Үгөөдөрмө бэлэтэй артистка Ведиин «Дом Карлос» гэжэ оперодо Эболиин парти гүйсэдхэжэ, хүүхэдэд дуратайшуулай магтаада хүртөө. Мун энэ оперин гол рольнуудта нааһан майк театрай душаные нэрлэлэ, РСФСР-эй габьяата артист Л. Левченко, В. Буруев, Бүрч үнэ АССР-эй габьяата артист М. Турчанис, залуу душад Ю. Шевченко, Б. Петков болон бусад оперин ажалтадаа хубиһа оруулаа.

КЛУБУУДА ЭЛГЭЭГДЭХЭНЬ

Угтамжа гэхэн шүлэг толгойлонхой. Мун энэ Жан Зиминэй «Шедитэ тулгуур» гэжэ нэртэй нэгэ үйлэтэй, хоёр үзгэдэлтэй үзүжэг 1-дхи, 2-дохы, 3-дахы ноуруудта толилодоо. Энэ үзүжэг арайда театруудай, театральна коллективүүдэй анхал татаха байха.

Дугар Дылгировэй «Хэминь беришгэбэ», Георгий Дашабыловай «Хатуу архи», «Нэгээр үлгэрлэһэн», «Нэгэ» гэхэн шоггэ расказууд олондо һайшаагдаха бээ.

«Шэнэ дуунууд» гэхэн гаршаг доро Базар Цырендэшиев «Комсомолой урлал» гэхэн дуун толилодоо (Үгэнэ Даша Дамбаевай).

Манай корр.

УРАН БЭЛГЭЭ ХАРУУЛБА

Һалхан Гусиноозерск городто Сэлэнгын, Зэдэн, Захэеминэй районудай агитбригадуудай харагжа болоно үгэрбэ. Энэ харагжа 5 коллектив хабсаһан байна. Сэлэнгын районий Сэлэнгын сохогой «Колосок» гэжэ нэртэй агитбригады республикнай хүн зон һайн мэдэхэ. Тус агитбригада 1970 ондо байгуулагдаһа юм. 1973 ондэ тэдэнэр агитбригадуудай хоорондо үнэгэрлэгдэн Бүхэроссин конкурс лэурет гэхэн үндэр нэрэ эргэгдэ хүртөө, 1975—1977 онуудта болоһон арайда товорчествын уран һайханай харалгын 1-дхи фестивал лэурет гэхэн нэрэ эргэгдэй болоо. Агитбригады С. М. Покаяцкий хүтэлбэрилнэ. Тус харагжада «Колосок» агитбригадын хүүхэдэй студия бэлгэ шадабарья харуулаа. Тэдэнэр «Бумбараш-78» гэхэн программа ехэ һонирхолтойгоор табиган байна.

Энэ харагжа дээрэ Сэлэнгын районий Загэстайн сохой байшангай «Ургы» гэхэн агитбригада магтаада хүртөө. Һайн сэгта тэдэнэр магтаада, тарьшагда 48 концерт, наада харуулжа, 2500-гад хүнийе сохой талаар хангаа. Тэдэнэй репертуарта

ТААБАРИНУУД

Галзуурхан тэнгэрлээ, гэхэн таабарин тайлбари — кэмхүүл. Үгышье һаа:

Шугы шэбэр шэнги, Энхүү нүүрэй хулан шэнги, Амба сарай гэхэһэн шэнги, — гэжэ уншаха, юун тухай ааб гэжэ мэдэхэ дуран хүрэнэ бээ? Энэманай буга тухай хэлэгдэн таабари. Абаахы тухай таабари иигэжэ хэлэгдэнэ:

Уула газарта Урхы табдаг, Губи газарта Губшүүр табдаг.

Дүүдэй дүрбүүлэн, Дүдэ буга хоюулан, Адай гансааран, Адуу тууха погсоохой.

Энэ таабарин тайлбари — тэмээнэй дүрбэн хүл, бүхэн, толгой һүүл.

Иимэрхүү һонин таабари ном соо олон даа.

Мунөө үеын ажабайдалда бии болоһон шэнэ ноумнууд Г. Л. Ленхобоевой өөрны зохиһон таабаринууд ехэ һонин. Жэшээнь:

Мэлхэй бэлэг, Могой хүтүтэй, Ябан шэншэдэг, Ялайса долёдог.

«ТААБАРИНУУД»

Тайлбаринь харангүй уншахада, һилессэ бэшэ юм аа гү гэхэһин, автор нимэ тайлбары үгэһэн байгаа — тооһо шорой хамдаг машина.

Хоёр хүлтэй, Хоёр далай, Аргажаа хүдэлгэдэг, Аргажаа ябуудаг.

Энэ хадэа мотсцикл, Үгышье һаа:

Тохорюун уругаа, Тохорюун уругаа, — гэхэн таабаринь автокран гэжэ мунөөнэй үхбүүд тухайлажа магад гү?

Номой уран шэмэлгэһе уран зурааша Олег Цыремилон хээ. Тинхэдэ гэршэг бүридэнэ тусхай зураг үгтэнхэй. Жэшээнь, «Ан арыктан, шубууд тухай» гэхэн гэршэг түрэхэн хүрээ со абаада, савнаһан бугын эбэр, шубуун, үрмшөөе бултайна, дорно баабгай зураатай. Гадаар шэмэлгэл мун лэ гоё, олон үнгын зурагтай.

Энэ номые эдир уншагшад һонирхохо бээ гэжэ ханагдаһа. Гадаа арайда аман үгэдэ дуратай ехэшүүлшье энэ ном һонирхуула байха.

Улаан-Удэ. 17.00 — «Саян» — тосхой ажалшадта зориулагдаһан дамжуулаа.

УРАН БЭЛГЭЭ ХАРУУЛБА

Һалхан Гусиноозерск городто Сэлэнгын, Зэдэн, Захэеминэй районудай агитбригадуудай харагжа болоно үгэрбэ. Энэ харагжа 5 коллектив хабсаһан байна. Сэлэнгын районий Сэлэнгын сохогой «Колосок» гэжэ нэртэй агитбригады республикнай хүн зон һайн мэдэхэ. Тус агитбригада 1970 ондо байгуулагдаһа юм. 1973 ондэ тэдэнэр агитбригадуудай хоорондо үнэгэрлэгдэн Бүхэроссин конкурс лэурет гэхэн үндэр нэрэ эргэгдэ хүртөө, 1975—1977 онуудта болоһон арайда товорчествын уран һайханай харалгын 1-дхи фестивал лэурет гэхэн нэрэ эргэгдэй болоо. Агитбригады С. М. Покаяцкий хүтэлбэрилнэ. Тус харагжада «Колосок» агитбригадын хүүхэдэй студия бэлгэ шадабарья харуулаа. Тэдэнэр «Бумбараш-78» гэхэн программа ехэ һонирхолтойгоор табиган байна.

Энэ харагжа дээрэ Сэлэнгын районий Загэстайн сохой байшангай «Ургы» гэхэн агитбригада магтаада хүртөө. Һайн сэгта тэдэнэр магтаада, тарьшагда 48 концерт, наада харуулжа, 2500-гад хүнийе сохой талаар хангаа. Тэдэнэй репертуарта

ПРАВДА БУРАТИИ

Нэгэдхи хуудаһанда. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал олоборилгын совет — монгол хамтын комбинадай барилгада хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгэһэн амаршалга. «СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани» болон ТАСС-аар абтанан бусад материалнууд.

Хоёрдахы хуудаһанда. «Партияна ажабайдал» тоосон ба һунгалта. «Этнэгэлтэйгээр хандаха, эрилтэ таби́ха» — К. Ваторовой корреспонденти. «Механизатор гэжэа омог мэрэгжэл» — П. Яковлевой статья. «Советүүдэй ажабайдал». «Депутатай үдэр» — гэхэн Г. Тарасовой корреспонденти. «Депутатай тоосон» — Н. Кошелевой материал.

ПРАВДА БУРАТИИ

Нэгэдхи хуудаһанда. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал олоборилгын совет — монгол хамтын комбинадай барилгада хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгэһэн амаршалга. «СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани» болон ТАСС-аар абтанан бусад материалнууд.

Хоёрдахы хуудаһанда. «Партияна ажабайдал» тоосон ба һунгалта. «Этнэгэлтэйгээр хандаха, эрилтэ таби́ха» — К. Ваторовой корреспонденти. «Механизатор гэжэа омог мэрэгжэл» — П. Яковлевой статья. «Советүүдэй ажабайдал». «Депутатай үдэр» — гэхэн Г. Тарасовой корреспонденти. «Депутатай тоосон» — Н. Кошелевой материал.

ПРАВДА БУРАТИИ

Нэгэдхи хуудаһанда. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал олоборилгын совет — монгол хамтын комбинадай барилгада хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгэһэн амаршалга. «СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани» болон ТАСС-аар абтанан бусад материалнууд.

Хоёрдахы хуудаһанда. «Партияна ажабайдал» тоосон ба һунгалта. «Этнэгэлтэйгээр хандаха, эрилтэ таби́ха» — К. Ваторовой корреспонденти. «Механизатор гэжэа омог мэрэгжэл» — П. Яковлевой статья. «Советүүдэй ажабайдал». «Депутатай үдэр» — гэхэн Г. Тарасовой корреспонденти. «Депутатай тоосон» — Н. Кошелевой материал.

ПРАВДА БУРАТИИ

Нэгэдхи хуудаһанда. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал олоборилгын совет — монгол хамтын комбинадай барилгада хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгэһэн амаршалга. «СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани» болон ТАСС-аар абтанан бусад материалнууд.

Хоёрдахы хуудаһанда. «Партияна ажабайдал» тоосон ба һунгалта. «Этнэгэлтэйгээр хандаха, эрилтэ таби́ха» — К. Ваторовой корреспонденти. «Механизатор гэжэа омог мэрэгжэл» — П. Яковлевой статья. «Советүүдэй ажабайдал». «Депутатай үдэр» — гэхэн Г. Тарасовой корреспонденти. «Депутатай тоосон» — Н. Кошелевой материал.

ПРАВДА БУРАТИИ

Нэгэдхи хуудаһанда. «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал олоборилгын совет — монгол хамтын комбинадай барилгада хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгэһэн амаршалга. «СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани» болон ТАСС-аар абтанан бусад материалнууд.

Хоёрдахы хуудаһанда. «Партияна ажабайдал» тоосон ба һунгалта. «Этнэгэлтэйгээр хандаха, эрилтэ таби́ха» — К. Ваторовой корреспонденти. «Механизатор гэжэа омог мэрэгжэл» — П. Яковлевой статья. «Советүүдэй ажабайдал». «Депутатай үдэр» — гэхэн Г. Тарасовой корреспонденти. «Депутатай тоосон» — Н. Кошелевой материал.

САГАН УЛАРИИ

Сэлмэгтэй, бургастай байха, зарим нотатууд хан орохо, бурдаһаа абаахалаа магадгүй. Тээһэе секундын 9-10 хуустайгээр һалхалаа, гуал шадаарай, түбэй нугалта һалхалһаа түбэй кундын 18 метртэ үгэрбэ. Удэргоё 8-13, хойно нугалта 15-20, зарим нугалта 27 градуус хүйтэрбэ. Байгал шалһаа нотатуудта оройдоо Улаан-Удэ 8-10 градус болохоор багсааһаа.

Декабри 16-ийн үдэрүүдтэ баһал шалһаа, бүрхэлдэй байһа. Кабриин 16-най үдэр нотатуудта саһан орһон гад, харин 17-най шиниг нойтон фозогүй.

САГАН УЛАРИИ

Сэлмэгтэй, бургастай байха, зарим нотатууд хан орохо, бурдаһаа абаахалаа магадгүй. Тээһэе секундын 9-10 хуустайгээр һалхалаа, гуал шадаарай, түбэй нугалта һалхалһаа түбэй кундын 18 метртэ үгэрбэ. Удэргоё 8-13, хойно нугалта 15-20, зарим нугалта 27 градуус хүйтэрбэ. Байгал шалһаа нотатуудта оройдоо Улаан-Удэ 8-10 градус болохоор багсааһаа.

Декабри 16-ийн үдэрүүдтэ баһал шалһаа, бүрхэлдэй байһа. Кабриин 16-най үдэр нотатуудта саһан орһон гад, харин 17-най шиниг нойтон фозогүй.